

ЧЕЧЕНСКАЯ РЕСПУБЛИКА

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
ДЕШАРАН А, ИЛМАНАН А МИНИСТЕРСТВО

364021, г. Грозный,
ул. им. академика М.Д. Миллионщикова, 67 «а»
тел.: 8 (8712) 22-27-42, факс: 22-51-88
E-mail: mail@mon95.ru
http://www.mon95.ru
ОКПО 45266617, ОГРН 1022002542737
ИНН/КПП 2020001415/201401001

« 05 » 04. 2019 г. № 464/04-43

На № _____ от « ____ » _____ 2019 г.

Нохчийн Республикин
муниципальни кӀоштийн,
гӀалийн округийн
администрацийн дешаран
урхаллийн куьйгалхошка

Нохчийн Республикин
дешаран а, Илманан а
Министерствон пачхьалкхан
дешаран учрежденийн
куьйгалхошка

Нохчийн Республикин дешаран а, Илманан а Министерствос
довзуйту региональни этнографически диктант дӀаяхьарах лаьцна долу
ома.

Юххедиллар: 14-тта агӀонехь.

Министр

Байханов И.Б.

НОХЧИЙН РЕСПУБЛИКИН
ДЕШАРАН А, ИЙЛМАНАН А МИНИСТЕРСТВО

ОМРА

« 04 » 04 2019 шо

№ 520-п

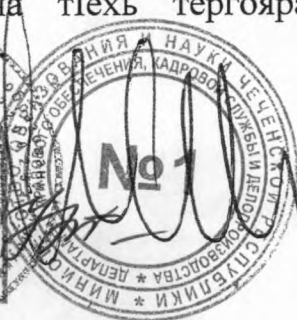
Сьлжа-Гала

Региональни этнографически
диктант даяхъарах лацна

Нохчийн матте болу безам а, цуьнан вайн дахарехь лелар а совдаккхан,
Нохчийн Республикин бахархойн ненан маттах долу хаарш алсамдахан йолчу
Галашонца

ОМРА ДО:

1. 2019 шеран оханан беттан 9 дийнахь «Ненан мотт – иза халкъан юьхь ю,
халкъан орам бу» цле йолу региональни этнографически диктант (кхин дӀа –
Диктант) даяхъан.
2. Диктант вовшахтохан а, даяхъан а Белхан тоба тӀечӀагӀьян (юххедилларе
хьӀажжина).
3. Къоман дешаран политикин а, регионашца йолчу уьйрийн отделана
Диктант яздарехь методически Гуналла дар тӀедилла.
4. Диктант язъен меттигаш Нохчийн Республикин массо а дешаран
организациш лара.
5. Муниципальни органийн дешаран урхаллийн куьйгалхошна, Белхан
тобанан лехамашца нис а еш, Диктант вовшахтохар а, даяхъар а тӀедилла.
6. Муниципальни органийн дешаран урхаллийн куьйгалхошка:
  - а) хӀара омра Нохчийн Республикин дешаран организацийн куьйгалхошка
дӀакхачор;
  - б) дешархоша а, хьехархоша а, дай-наноша а Диктантехь дакъалацан агӀо яр.
7. Омра кхочушдарна тӀехь тергояран жьопалла верг - министран
заместитель Усманов А.Р.

И.Б. Байханов

Республикански этнографически диктантах йолу

ПОЛОЖЕНИ

1. Юкъара положениш

1.1. Республикански этнографически диктантах йолчу положенинино (кхин дӀа – Положени) республикански этнографически диктантан (кхин дӀа – Диктант) Ӏалашонаш а, Ӏаза дӀаяхъаран низам а, хъелаш а билгалдоху.

1.2. Диктантан юкъадиллинарг а, вовшахтохархо а Нохчийн Республикин дешаран а, Ӏилманан а Министерство (кхин дӀа – Министерство) ю.

1.3. Диктант дӀахьош а, цуьнан жамӀаш деш а куьйгалла до Вовшахтохараллин комитето.

1.4. Диктант вовшахтохарх а, дӀаяхъарх а долу жобпалла къоман дешаран политикин а, регионални юкъаметтигийн а отделана а (Султанова З.Хь.), юкъярчу дешаран отделана а (Одаева А.) тӀехь ду.

1.5. Диктантан тӀедилларш тестийн кепехь долчу 50 хаттарх лаьтта.

1.6. Информационни гӀо-накъосталла дар информацийн-жамӀдаран отделана, регионални хаамийн гӀиршашца цхьаьна, тӀедиллина.

1.7. Диктантах лаьцна юьззина йолу информаци Министерствон сайт тӀехь ю.

2. Диктант дӀаяхъаран Ӏалашонаш а, лехамаш а, принципаш а

2.1. Диктантан Ӏалашонаш:

- эхь-бехкаман а, гуманизман а, патриотизман а бух тӀехь граждански юкъяралла кхоллар;

- Нохчийн Республикин бахархойн этнографически а, культурологически а, лингвистически а, нохчийн маттах долу хаарийн тӀегӀа билгалдаккхар;

- ненан маттехула а, литературехула а, Ӏилманехула а, дийнна схьаэцча, дешарехула халкъан синмехаллаш яржор а, чӀагӀъяр а.

2.2. Диктантан лехамаш:

- республикин бахархойн лингвистически а, культурологически а хаарийн тӀегӀа доьзар, церан воккха-жималлин а, социальни структурехь дӀалоцучу меттиге а хьаьжжина;

- диктантан декъашхошна шайн нохчийн маттах а, литературех а, этнографех, культурологех долчу хаарех дерг билгалдаккхар;

- хаамийн гӀирсийн а, нохчийн юкъяраллин а меттан, этнографически, культурологически хаарийн проблемашна тӀе тидам бахийтар;

- республикан бахархой ненан мотт а, литература а, этнографи а, культурологи а Ӏаморна тӀеберзор;

2.3. Диктант дӀаяхъар хӀокху принципаш тӀехь хӀоттийна ду:

- диктант язъарехь дакъалацар шен лаамехь хилар;

- диктант язйар даррехь долчу принцип тӀехь хилар – диктант язъеш дакъалаца йиш ю массеран а, воккха-жима хиларца а, дешаран тӀегӀанах а, социальни статусах а, динан лехамаш кхочушбарах а, гражданахлах а доьзна доцуш;

- диктант язъян аьтто хиларан принцип тӀехь – хӀора декъашхочунна межаза диктант язъян бланк а, диктантан тӀедахкарш тӀехь долу бланк а каралург хилар а, хӀора болх толлург хилар а, жамӀаш Министерствон сайт тӀехь гойтург хилар а;

- компетентностин принцип – диктантан тестийн кепехь долу тӀедахкарш кечдеш а, толлуш а дакъалоцуш «Этнографи», «Филологи», «Культурологи» Илманийн тоьлла говзанчаш хилар;

- хан а, текст а, язъяран низам а, таллам бар а цхьаь хиларан принцип – диктант массо а муниципальни кӀоштийн, гӀалийн округийн, пачхьалкхан дешаран организацийн заведенишкахь цхьана дийнахь, цхьана хенахь (московски хенаца) язъеш хилар;

- диктантан декъашхошна цхьатерра чолхалла йолуш долу тӀедахкарш дар а, хан ялар а;

- массо а тӀедахкарш цхьана «догӀанашца» таллар а, цхьана критеришца мах хадор а.

3. Диктантан декъашхой

3.1. Диктантан декъашхо ларало диктантан бланк схьа а эцна, цу тӀера тӀедахкарш кхочуш а дина, таллам бан иза дӀаелларг.

3.2. Диктантан декъашхо хилан тарло 14 шо кхаьчна волу муьлхха а Россин Федерацин гражданин, дешаран тӀегӀанах а, социальни статусах а, динан лехамаш кхочушбарах а, гражданахлах а доьзна доцуш.

4. Меттигийн майданаш

4.1. Диктант дӀаяхьаран тӀехь юкьара куьйгалла дийриг Министерство ю.

4.2. Диктант меттигийн майданашкахь (школашкахь) дӀахьо.

4.3. Диктант язъен бланкаш, ткьа иштта диктант язъяран инструкцииш а, тӀедилларш тӀехь долу бланкаш а (электронни кепехь) меттигерчу майданашка Вовшахтохаран тобанера (Оргкомитет) схьаяхьа.

4.4. Меттигийн майдано диктант вовшахтохар а, дӀадахьар а шена тӀелоцу. Цунна чудогӀу:

- диктантан декъашхошна охьаховша а, язъян а чоб хилийтар;

- диктант язъян луучарна оьшучу барамехь бланкаш кечъяр;

- диктантан хӀора декъашхочунна шена-шена номер ялар, шен белхан жамӀ довзийта;

- диктантан декъашхойн ручкашца а, кьоламашца а (оьшуш хилахь) кхачо

яр;

- диктант дӀаяхьарах лаьцна сарташ а, видео а яккхар (тароне хьаьжжина);

- дешаран декъехь урхалла деш йолчу муниципальни органаша (гӀалийн округаша) оханан беттан 9 дийнахь (18 сахьт даллалц) меттигера майданашкара (школашкара) схьадеьначу протоколашна жамӀаш а дина, диктантан декъашхойн рейтинг а хӀогтийна, уггаре дукха баллаш яьхна декъашхо билгал воккхуш долу протокол Министерствон кьоман дешаран политикин а, регионални юкьаметтигийн а отделан (Султанова З.Хь.) электронни адрес тӀе (nac.otdel@mail.ru) оханан беттан 19 дийнахь, 2 сахьт далале, дӀадахьийтар.

4.5. Диктантан бланкаш еш а, канцелярски товараш оьцуш а, оргтехникех а, гИшлойх а пайдаэцарх а еш йолу харжаш меттигера майда шена чохь йолчу дешаран организацин шен чобтах хуьлу.

5. Диктант вовшахтохар а, дАаяхьар а

5.1. Диктант цхьана дийнахь – 2019 шеран оханан беттан 9 дийнахь дАахьур ю. ДАйолаялар 10 сахьт даьлча (московски хенаца).

5.2. Диктант язъяр 2-на сохьтехь хир ду.

5.3. Диктант юккье 50 тестийн кепехь долу тЕдиллар догТу.

5.4. Ерииге а баллаш – 50 (хЮра тестана цхьацца балл).

5.5. Диктантан белхан мотт – нохчийн.

5.6. ХЮра меттиган майданахь диктантан кечамбарна а, дАадахьарна а жобпалла волу цхьацца стаг хЮттаво.

5.7. Диктант дАдолалуш хЮра декъашхочунна диктантан тЕдилларш тЕхь долу зорботьхна бланк а ло, диктант язъяран барта инструкци а йо.

5.8. ХЮра диктантан декъашхочунна шен-шена идентификационни номер ло. И номер диктант язъеш йолчу бланк тЕхь дАаязйо, иза схьаоьцучу хенахь.

5.9. ДегАана сакхт болчу декъашхошна диктант язъен хан яхъян тарло (церан дехарца).

5.10. Диктантан декъашхоша болх шаьш бо, арахьара гЮ доцуш. Диктант язъеш книгех, конспектех, Интернетех, кхечу технически гИрсех пайдаэцар дихкина ду, мобилни зАенах бист кхаччалца. И бехкамаш ца ларбина диктантан декъашхо араваккха а, цуьнан белхан жамАаш ца лара а бакьо ю.

5.11. Талларан болх бан дАаелла диктантан бланкашна рецензи а ца йо, юха а ца ерзайо. Апелляци яр лерина дац.

5.12. Диктантан жамАаш, нийса жобпаш а гойтуш, Министерствон сайт тЕ туху.

5.13. ХЮра диктант яздар вовшахтоьхначу меттигерачу майданна (школина) Баркаллин кехатца совГат до.

5.14. Диктантан жамИйн лорах, 2019 шеран гЮуран беттан 30-гА де кхачале, Нохчийн Республикин бахархойн этнографически хаарш билгалдохуш муниципальни кЮшташкахь, гАлийн округашкахь, пачхьалкхан дешаран организацишкахь диктант дАаяхьарах лаьцна хьесапдаран отчет а йо, ненан меттан, литературин, культурологин, этнологин дешаран программаш юккъехь хийцамаш баран хьокъехь рекомендациш а йо.

**«НЕНАН МОТТ – ИЗА ХАЛКЪАН ЮБЪХЪ Ю,
ХАЛКЪАН ОРАМ БУ»
ЦЕ ЙОЛУ
РЕГИОНАЛЪНИ ТОТАЛЪНИ ДИКТАНТ**

Нохчийн меттан тесташ

1. 25-гIа апрель нохчийн меттан Де хилар дIакхайкхийна:

- 1) 2007-чу шарахь;
- 2) 2008-чу шарахь;
- 3) 2010-чу шарахь;
- 4) 2013-чу шарахь.

2. Нохчийн хIинцалера алфавит хIоттийна ю:

- 1) оьрсийн алфавитан буха тIехь;
- 2) латинийн алфавитан буха тIехь;
- 3) Iаьрбийн алфавитан буха тIехь;
- 4) гуьржийн алфавитан буха тIехь.

3. Нохчийн абатехь ду:

- 1) 33 элп;
- 2) 36 элп;
- 3) 47 элп;
- 4) 49 элп.

4. ХIара дош шина орамах кхолладелла ду:

- 1) тIехтохам;
- 2) охьакхеттарг;
- 3) хьехархо;
- 4) малхбале.

5. ХIара дош схьадалаза ду:

- 1) кхаллар;
- 2) дошам;
- 3) толам;
- 4) хьолтIам.

6. ХIара дешнаш синонимаш ду:

- 1) чорда – ховха;
- 2) дуьра – теза;
- 3) меллаша – маса;
- 4) хатт – сацкьар.

7. ХIинцалера вайн алфавит тIеэцна:

- 1) 1920 шарахь;
- 2) 1925 шарахь;
- 3) 1938 шарахь;
- 4) 1927 шарахь.

8. ХIокху дашехь шалха элп ду:

- 1) бIов;
- 2) жIов;
- 3) дIовш;
- 4) цIов.

9. ХIокху дашехь шала шалха ши элп ду:

- 1) кхокха;
- 2) цIуьхьар;
- 3) кIожам;
- 4) воккха.

10. ХIокху предложенехь хила деза дешан чаккхенгахь «а»:

- 1) Сацита кест-кеста шен совIате хьож... .
- 2) Со даима хьож... сайн дош кхочушдан.
- 3) Iайшат дика хьож... шен жимахволчу вешига.
- 4) Арара схьаэттало зезагийн хаза хьож... .

11. Х1окху дашца дакъалг «ца» къаьстина язйо:
- 1) ца (там);
  - 2) ца (аьлларг);
  - 3) ца (теша);
  - 4) ца (дешар).
12. Х1окху вариантехь ю газетийн, журналийн ц1ераш:
- 1) Даймохк, Орга, стела1ад, вайнах;
  - 2) Терк, Невре, Собыжа, Марга;
  - 3) илли, эшар, пондар, вота;
  - 4) «Даймохк», «Орга», «Стела1ад», «Вайнах».
13. Х1ара дош суффиксан г1оьнца кхолладелла ду:
- 1) воттана;
  - 2) вотанча;
  - 3) вотангар;
  - 4) верта.
14. Х1окху вариантехь хила деза чаккхенгахь «у»:
- 1) Мохьмада дика тус... мангал;
  - 2) Мангал тус... дагахь вара Ахьмад;
  - 3) Болх болабале мангал тус... кхиира к1ант;
  - 4) Мангал тус... охьахиира Мохьмад.
15. Билгалдаха дувьхь-дувьхьал маь1на долу дешнаш (антонимаш):
- 1) комаьрша – саьхьара;
  - 2) исбаьхьалла – хазалла;
  - 3) кхаллар – бепиг;
  - 4) къулла – хьоста.
16. Муьлхачу вариантехь хила деза дешан чаккхенгахь «а»?
- 1) Доттаг1чо делла тур юкъах доьхк... к1анта.
  - 2) Жимачу Адама юкъах доьхк... дихкира.
  - 3) Нанас йоь1ан ч1абанех бантик доьхк... .
  - 4) Бабас х1ора шарахь таьллангаца г1одамаш доьхк... .
17. Билгалдаккха т1адамийн метта «и» элп х1отто деза дош:
- 1) кх...там;
  - 2) с...бат;
  - 3) т...рахь;
  - 4) ч...рма.
18. Х1окху дашехь хила еза «ь»:
- 1) т1ах...аьлла;
  - 2) шек...яьлла;
  - 3) цец...яьлла;
  - 4) чекх...яьлла.
19. Х1ара подлежащи грамматически ду:
- 1) Маликас;
  - 2) Маликана;
  - 3) Малика;
  - 4) Малике.
20. Х1окху дашца дакъалг «ца» цхьаьна яздо:
- 1) ца (лаба);
  - 2) ца (ган);
  - 3) ца (там);
  - 4) ца (лубйш).
21. Х1окху вариантехь ца дог1у чаккхенгахь «н»:
- 1) Пхьеро говрана ла... тувьхира.

- 2) Харцо ла... хала ду.
 3) Шегга дуьйцучуьнга ла... ца дуглура Мурада.
 4) Ахьмад шена тIехIобьттина хало ла... Iемина вара.
- 22. ХIара дешнаш тIеэчна ду:**
- 1) салават, жамIат, хьаьрк;
  - 2) доьзал, хIусам, кхерч;
  - 3) бепиг, иччархо, бIаьсте;
  4. латта, гIовгIа, тхов.
- 23. Меттиган магтах ... олу:**
- 1) лексика;
  - 2) диалект;
  - 3) фонетика.
  - 4) акцент.
- 24. Сан даг тIе сингаттам тосуш, мархашлахь кьайлаелира гIаргIулийн ...
 ХIокху предложенехь тIадамийн метта маьIница догIу дош билгалдаккха:**
- 1) жут;
  - 2) ковра;
  - 3) арданг;
  - 4) кьепал.
- 25. ХIокху вариантехь дац чолхе дош:**
- 1) сихалла;
  - 2) сингаттам;
  - 3) синкьерам.
  - 4) синтем.
- 26. ХIара дош дефисца яздо:**
- 1) цец (ваьлла);
  - 2) тап (аьлла);
  - 3) раз (ваьлла);
  - 4) тIех (ваьлла).
- 27. «Шестан кIудал» дешнийн цхьаьнакхетарехь билгалдашо гойту:**
- 1) хIума долахь хилар;
  - 2) хIуманан меттиг;
  - 3) хIума стенах йина ю;
  - 4) хIуманан мухалла.
- 28. ХIара дош тIеэчна дац:**
- 1) картол;
  - 2) копаста;
  - 3) корсам;
  - 4) кепек.
- 29. ХIокху вариантехь дош цхьана орамах лаьтташ ду:**
- 1) тIобоккхург;
  - 2) иччархо;
  - 3) бежIу;
  - 4) хIутосург.
- 30. Метган дерриге дешнаш Iамочу Iилманах олу:**
- 1) грамматика;
  - 2) фонетика;
  - 3) лексикологи;
  - 4) фразеологи.
- 31. ХIокху дашца дакьалг «ца» цхьаьна яздо:**
- 1) ца (дуьйцу);
  - 2) ца (дуьйцург);
  - 3) ца (дийцина);

- 4) ца (дийцинера).
- 32. Х1ара 1аламан хилам гойту ц1ердош ду:**
- 1) барз;
  - 2) герз;
  - 3) дерз;
  - 4) фарз.
- 33. Билгалдаккха т1адамийн метта «ав» элп х1отто деза дош:**
- 1) п1...лдиг;
  - 2) м...лх;
  - 3) кх...ча;
  - 4) с...рдал.
- 34. «Маьл1азан пондар» дешнийн цхьяьнакхетарехь билгалдашо гойту:**
- 1) х1ума стенах йина ю;
  - 2) х1уманан меттиг;
  - 3) х1ума хьенан ю;
  - 4) х1уманан мухалла.
- 35. Х1окху вариантехь хила ца деза дешан чаккхенгахь шала мукъаза «лт»:**
- 1) х1оттийна ба...;
  - 2) муьста ба...;
  - 3) хелхаран ба...;
  - 4) зазадаьккхина ба... .
- 36. Х1ара терахьдош чолхе ду:**
- 1) кхо эзар;
  - 2) ворх1;
  - 3) ткъе цхьяь;
  - 4) шовзткъа.
- 37. ... хьийзара Хелисат, ша йолчу хьошалг1а Забу еана аьлла.**
Х1окху предложенехь маь1ница йог1у фразеологизм билгалъяккха:
- 1) хье юккье шад а х1оттийна;
  - 2) чот йобхна;
  - 3) кулла т1е моьлкъа баьлча санна;
  - 4) ворх1 велча санна.
- 38. Х1окху вариантехь ду долахь ц1ердош:**
- 1) Шайхи;
  - 2) шоршал;
  - 3) ширдолаг;
  - 4) шагат1улг.
- 39. Хьюьнан йистехь ц1аьххьана гучуелира берзалайн ... .**
Х1окху предложенехь т1адамийн метта маь1ница дог1у дош билгалдаккха:
- 1) къепал;
  - 2) рема;
  - 3) арданг;
  - 4) ковра.
- 40. Билгалдаккха т1адамийн метта «уь» элп х1отто деза дош:**
- 1) ч1...рам;
  - 2) б...рам;
  - 3) г1...далкх;
  - 4) т...нталг.

Нохчийн литературин тестах

1. Нохчийн маттахь арадолучу литературин-исбаьхьаллин журналан ц1е ю:

- 1) «Вайнах»;
- 2) «Орга»;
- 3) «Таллам»;
- 4) «Кхиам».

2. Нохчийн г1араяьлла поэтесса Ахматова Раиса 24 шарахь Нохч-Г1алг1айн республикин яздархойн Союзан председателан даржехь лаьттина. Оцу дарже и дуюхьара хаьржина:

- 1) 1961-чу шарахь;
- 2) 1965-чу шарахь;
- 3) 1957-чу шарахь;
- 4) 1955-чу шарахь.

3. Нохчийн маттахь Алма-Атахь 1955-чу шарахь арадаьллачу газетан ц1е яра:

- 1) «Серло»;
- 2) «Маршо»;
- 3) «Даймохк»;
- 4) «Къинхьегаман байракх».

4. Нохчийн поэтан Мамакаев 1аьрбин ц1арах музей ю:

- 1) Олхазар-к1отарахь;
- 2) Мескетахь;
- 3) Лаха-Неврехь;
- 4) Г1ехьа-Мартант1ехь.

5. 1923-чу шарахь дуюхьарлера дийцар яздинарг ву:

- 1) Айсханов Шамсудди.
- 2) Арсанов Саь1ид-Бей.
- 3) Сальмурзаев Мохьмад.
- 4) Ошаев Халид.

6. Нохчийн яздархойн Союзан правленин председател ву:

- 1) Ахмадов Муса;
- 2) Бексултанов Муса;
- 3) Ибрагимов Канта;
- 4) Мамакаев Эдуард.

7. Муьлхачу нохчийн яздархочун ц1арах ю нохчийн къоман коьрта библиотека:

- 1) Бадуев Саь1ид-Салихьан;
- 2) Мамакаев 1аьрбин;
- 3) Айдамиров Абузаран;
- 4) Ахматова Раисин.

8. Нохчийн исбаьхьаллин литературин бухбиллархо лору:

- 1) Айдамиров Абузар;
- 2) Бадуев Саь1ид-Салихь;
- 3) Сальмурзаев Мохьмад;
- 4) Айсханов Шамсудди.

9. Дуюхьарлера нохчийн абат «Нохчийн джуз ду х1ара» х1оттийнарг ву:

- 1) Досов Къеда;
- 2) Эльдарханов Таьштамар;
- 3) Ошаев Халид;
- 4) Солтаханов Эльбек.

10.

*«... Даим со хьегначу Ц1е-Берде г1ой,
Цуьнга б1аьрг тохалаш, аьтту хилахь.
Цигахь дийнера ас бераллин той,*

Х1окху могаанийн автор ву:

- 1) Мамакаев Мохьмад;
- 2) Гадаев Мохьмад-Салахь;
- 3) Мамакаев 1аьрби;
- 4) Сулаев Мохьмад.

11. Мамакаев 1аьрбин «Нохчийн лаьмнашкахь» ц1е йолчу поэмин коьрта турпалхо ю:

- 1) Бесират;
- 2) Селехьат;
- 3) Мелимат;
- 4) Жеме1ат.

12.

*«Довзалехь бийцар а дастам а хеташ,
Хьо винчу ненан мотт д1атесна ахь.
«Сов кьен бу дешнашна, бац атта кхеташ!» –
Бохуш, и сийсазбан ца хета эхь».*

Х1окху могаанийн автор ву:

- 1) Кибиев Мусбек;
- 2) Гацаев Саь1ид;
- 3) Арсанукаев Шайхи;
- 4) Саидов Билал.

13. Вайн махкахь берашна лерина арадолучу журналан ц1е ю:

- 1) «Орга»;
- 2) «Вайнах»;
- 3) «Стела1ад»;
- 4) «Нана».

14. «Нохчийн г1иллакх-овьдангалла» ц1е йолчу 1аматан автор ву:

- 1) Джамбеков Ша1рани;
- 2) Мунаев Исма1ал;
- 3) Бексултанов Муса;
- 4) Ахмадов Муса.

15. Айдамиров Абузаран дуьххьарлера говзар араяьлла:

- 1) «Серло» газетехь;
- 2) «Колхозан дахар» газетехь;
- 3) «Кьинхьегаман байракх» газетехь;
- 4) «Ленинан некъ» газетехь.

16. «Нохчийн мотт уггаре а хазачу а, хьалдолчу а меттанех цхьаь бу, нагахь кхоччуш дика иза хууш хьо велахь».

Х1окху дешнийн автор ву:

- 1) Афанасий Фет;
- 2) Лев Толстой;
- 3) Максим Горький;
- 4) Михаил Лермонтов.

17.

*«Кийрара дог 1ийжаш,
Синтем а байна,
Лаьттира со, хьобьжуш
Мажаре сайн ...
Ма холчух1оьттира
Со, гича сайна
Ц1ен огар шен багахь
Леш болу сай».*

Х1окху моґ1анийн автор ву:

- 1) Ахмадов Муса;
- 2) Бексултанов Муса;
- 3) Сулаев Мохьмад;
- 4) Мусаев Мохьмад.

18. Нохчийн поэтессин Ахматова Раисин автобиографически поэмин ц1е ю:

- 1) «Даймахке сатийсар»;
- 2) «Дагалецамаш»;
- 3) «Ненаца дина кьамел»;
- 4) «Дагалецамийн новкъахь».

19. Берсанов Хож-Ахьмада Советски Союзан Турпалхочух Дачиев Хансолтех лаьцна язйинчу повестан ц1е ю:

- 1) «Болатан суй»;
- 2) «Болатан дог»;
- 3) «Болатан тур»;
- 4) «Болатан амал».

20.

*«Нохчо ву со, цхьана а кьоман
кьонахчуьнца гамо йоцуш,
Махках ваьлла, халкъах хавдда,
декъалхила амал доцуш!»*

Х1окху моґ1анийн автор ву:

- 1) Сулаев Мохьмад.
- 2) Дикаев Мохьмад.
- 3) Мамакаев Мохьмад.
- 4) Мусаев Мохьмад.

Регионални етнографически диктант
«Ненан мотт – иза халкъан юьхь ю, халкъан орам бу»
(жосьпийн бланк)

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	
31.	
32.	
33.	
34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	
40.	
41.	
42.	
43.	
44.	
45.	
46.	
47.	
48.	
49.	
50.	

Майданан жаман протокол

«Этнографически диктант - 2019»

«Ненан мотт – иза халкьан юьхь ю, халкьан орам бу»

Майданан це (дешаран организацин)	
Майданан адрес	
Майданан кураторан фамилий, цей, ден цей	
Майданан кураторан телефон	
Майданан кураторан электронни почта	

Хьесапдаран хаамаш

Гайтам		Маьна	
юккьера балл			балл
декъашхойн дукхалла			стаг
дукхалла Б			стаг
дукхалла З			стаг
юккьера хан			шо
уггаре воккханиг			шо
уггаре жиманиг			шо

Майданара куратор: / _____ / _____ /
(куьг) (куьг дешар)

Муниципальни кӱштехула (Галин округехула) долу жамдаран протокол

«Этнографически диктант - 2019»

«Ненан мотт – иза халкъан юьхь ю, халкъан орам бу»

Муниципальни кӱштан (Галин округан) цӱе	
Меттиган кураторан фамилий, цӱей, ден цӱей	
Меттиган кураторан телефон	
Меттиган кураторан электронни почта	

Муниципальни районехула (Галин округехула) болу хьесапдаран хаамаш

Гайтам	МаьӀна	
юккъера балл		балл
декъашхойн дукхалла		стаг
дукхалла Б		стаг
дукхалла З		стаг
юккъера хан		шо
уггаре воккханиг		шо
уггаре жиманиг		шо

Меттиган куратор / _____ / _____ /
(куьг) (куьг дешар)